

Parnaz Foroutan - *Dziewczyna z ogrodu*

Czytelnik współcześnie wydawanych książek już w chwili wzięcia ich do ręki otrzymuje krótką informację o autorze i najczęściej jednozdaniową recenzję. Czasem od tych kilku zdań zależy czy przeznaczy swój czas na przeczytanie całej książki. Wydawcom zależy na sprzedaży jak największej ilości egzemplarzy. Już po przeczytaniu kilku stron czytający zorientuje się czy zapowiedź o nadzwyczajnej wartości dzieła pokrywa się z jego osobistymi kryteriami i kontynuuje czytanie, czy odkłada *ad calendas graecas*.

W swej krótkiej recenzji zamierzam dać odpowiedź na pytanie, czy opinia wyrażona w zdaniu: *Hipnotyzująca opowieść o ludzkich namiętnościach, obsesji i władzy* jest tylko chwytem marketingowym, czy oceną osoby, która faktycznie zafascynowała się tą książką. Mimo utrwalonego przez lata sceptycyzmu do takich opinii, po przeczytaniu książki uważam, że jest on zgodna z moim odczuciem. To przekonanie wzmacniają jeszcze dwa anonse: *Powieść oparta na prawdziwej historii, Niesamowity debiut literacki...*

Autorka przenosi nas w świat bogatych Żydów zamieszkałych w Iranie w pierwszej połowie XX wieku. Geograficznie i kulturowo jest to świat odległy dla Europejczyka żyjącego w XXI wieku, korzystającego z dobrodziejstw elektroniki, gdzie wkracza sztuczna inteligencja, roboty zastępują człowieka. Jednak wszystkie społeczności niezależnie gdzie i kiedy kierują się uniwersalnymi, ponadczasowymi, globalnymi wartościami. Są wśród nich wszelkie odmiany miłości, godność, honor osobisty i rodzinny, zazdrość, chęć posiadania, żądza władzy, lekceważenie graniczące z pogardą wobec osób w różny sposób zależnych od drugiego człowieka. W tej opowieści występują wszystkie wymienione rodzaje uczuć i postępowań. Do nich trzeba dodać kierowanie się wielowiekową narodową i rodową tradycją i dumą

Bohaterami tej książki są zarówno osoby postępujące racjonalnie (najczęściej w wyniku doświadczenia życiowego) – Zolecha i Fatime jak i te, które kierują się emocjami-Ibrahim. Z opisywanej historii rodziny wynika, że odwieczny patriarchat i wybujałe ego uznawanej głowy rodziny- Aszera Malakuti są przyczynami dramatu wielopokoleniowej bogatej i cieszącej się uznaniem rodziny, z której zostaje tylko jedna samotna osoba- Mahbube.

Nie da się uniknąć nawiązania do współczesności. Przy całym szacunku do kobiet i pełnym poparciu ich zmagania o pełne prawa i jednakowe traktowanie na równi z mężczyznami, czymże jest obecna sytuacja kobiet w Europie w stosunku do opisywanych przez Parnaz Foroutan bohaterek jej powieści-Chorszid, Rachel, Kokab? Żadna z nich nie miała doświadczenia życiowego, wykształcenia, a ich postępowanie godne jest uznania. Im wystarczyła matczyzna miłość i cicha walka o swoją godność aby zdobyć sympatię czytelnika. Kilka słów o narracji jaką stosuje autorka. Ma ona cechy sprawozdania, brak jest dialogów. Nie wpływa to wartości poznawcze książki ani na obniżenie sympatii do przedstawianych postaci. Poleciłbym ją wszystkim czytelnikom- oprócz dzieci- niezależnie od wieku i płci.

Cieszanów, 2 grudnia 2019 r.

Edward Dziaduła